

JUŻ DZIŚ
ZAPISZ SIĘ
NA BADANIE

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie
ul. Żołnierska 18, 10-561 Olsztyn

JESTEM **KOBIETĄ** DBAM O SWOJE ZDROWIE

Ta broszura jest dla Ciebie!

**Zawiera najważniejsze informacje
dotyczące raka szyjki macicy:**

- metod rozpoznawania
- czynników ryzyka
- objawów

WOJEWÓDZKI
SZPITAL
SPECJALISTYCZNY
W OLSZTYNIE

Czy wiesz, że:

- rak szyjki macicy to nowotwór narządów płciowych obejmujący szyjkę macicy
- podstawową przyczyną zachorowania na raka szyjki macicy jest zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego HPV, przenieszonego drogą płciową
- statystycznie 8 na 10 kobiet zostaje zakażonych wirusem HPV w trakcie swojego życia
- problem HPV dotyczy zarówno mężczyzn jak i kobiet
- w ostatnich latach rak szyjki macicy jest rozpoznawany w Polsce u około 4 000 kobiet rocznie
- większość zachorowań dotyczy kobiet poniżej 55 roku życia
- z 10 Polek, u których codziennie wykrywa się raka szyjki macicy, 5 umiera
- rak szyjki macicy to nowotwór, który jest w pełni uleczalny - warunkiem są profilaktyka i wczesne wykrycie zmian

Szyjka macicy

jest częścią kobiecego układu rozrodczego, znajduje się w miednicy mniejszej i stanowi wąską część macicy. Jest naturalnym systemem ochronnym dla sąsiedniej macicy, jajowodów i jajników. Na czym polega jej rola? Otóż macica odpowiada za wytwarzanie śluzu - bariery ochronnej dla flory bakteryjnej. Ponieważ łączy macicę z pochwą, odgrywa też ważną rolę w zajiściu w ciąży, donoszeniu dziecka i porodzie. Kanał szyjki macicy pozwala plemnikiem na przedostanie się z pochwy do macicy, następnie podczas ciąży macica utrzymuje dziecko, a w trakcie porodu otwiera się umożliwiając wydostanie się dziecka na zewnątrz.

Rak szyjki macicy - początek choroby

Rak szyjki macicy rozwija się przez wiele lat, średnio od 5 do 10 lat. Rozwija się po ciuchu, bezobjawowo, na skutek m.in. zakażenia uszkodzonych komórek nabłonka szyjki macicy onkogennym wirusem brodawczaka ludzkiego HPV. Wówczas komórki zaczynają się bardzo szybko dzielić, mogą się gromadzić w jednym miejscu tworząc masę tkankową zwaną guzem lub nowotworem. Wraz z zaawansowaniem choroby rak wnika coraz głębiej w szyjkę macicy, atakuje okoliczne tkanki. Może przedostać się do węzłów chłonnych, płuc, wątroby lub kości.

Wykorzystuje w tym celu naczynia limfatyczne i układ krwionośny. Zmiany w obrębie szyjki macicy mogą być łagodne, t.j. polipy, cysty lub brodawki weneryczne, które nie są groźne LUB złośliwe zmiany - rak szyjki macicy, będące zagrożeniem dla zdrowia i życia.

Czynniki ryzyka:

Zastanawiając się nad przyczynami choroby należy odwołać się do czynników ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo rozwinięcia się choroby. Są to:

- zakażenia onkogennym wirusem brodawczaka ludzkiego HPV - większość dorosłych zostaje nim zakażona, ale u dużej grupy z nich organizm jest w stanie sam uchronić się przed infekcją i zakażenie ulega samowyleczeniu, w pozostałych przypadkach infekcja wywołana przez HPV może wywołać u niektórych kobiet raka szyjki macicy. Istnieją przynajmniej 4 typy wirusa HPV szczególnie groźne dla zdrowia kobiety - typ 16 i 18 (wirusy dużego ryzyka), które powodują 70% przypadków raka szyjki macicy, typ 6 i 11 (wirusy małego ryzyka) powodują 90% przypadków brodawek narządów płciowych
- palenie tytoniu
- zachowania seksualne (wczesne rozpoczęcie współżycia seksualnego, liczba partnerów)
- osłabienie odporności
- liczba porodów
- niski status socjoekonomiczny
- stosowanie środków antykoncepcyjnych

Świadome i odpowiedzialne podejście do własnego zdrowia to punkt dla Ciebie w starciu z chorobą, nie tylko nowotworową. Regularne badania kontrolne pozwalają na wczesne wykrycie atypowych komórek, zanim przekształcą się w komórki nowotworowe. Jeżeli nie rozpoczęłaś jeszcze życia seksualnego porozmawiaj z lekarzem o szczepieniach przeciw wirusowi HPV.

Objawy:

Rak szyjki macicy we wczesnym stadium zwykle nie wywołuje żadnych objawów - to, co powinno zaniepokoić każdą kobietę to:

- krwawienie międzymiesiączkowe
- krwawienie po stosunku seksualnym, irygacji lub badaniu ginekologicznym
- miesiączki, które trwają dłużej i są bardziej obfite niż dotychczas
- krwawienia po menopauzie
- zwiększona ilość wydzieliny z pochwy
- ból w okolicy miednicy
- ból podczas aktu seksualnego

Pamiętaj! Rak szyjki macicy, infekcje lub inne problemy zdrowotne mogą wywołać takie same objawy. Jeżeli zauważysz którykolwiek z wymienionych objawów skonsultuj się z lekarzem.

Rozpoznanie:

Wystąpienie niepokojących objawów wymaga zdiagnozowania problemu, dlatego też lekarz może zlecić wykonanie następujących badań:

- badanie laboratoryjne - polega na pobraniu komórek z szyjki macicy, które następnie podczas badania cytologicznego w laboratorium są sprawdzane, aby określić czy są normalne czy nietypowe i czy mogą przekształcić się w raka jeżeli nie będą leczone; w przypadku testu na HPV próbka poddawana jest testom na infekcję HPV, która może wywołać zmiany w komórkach prowadzące do raka szyjki macicy
- badanie szyjki macicy - lekarz ogląda szyjkę macicy przy pomocy kolposkopu składającego się z jasnego światła i soczewek powiększających
- biopsja szyjki macicy - pobranie drobnego fragmentu tkanki szyjki macicy pod kątem obecności komórek nowotworowych
- LEEP - lekarz używa elektrycznej pętli, aby uciąć cienki, okrągły skrawek z szyjki macicy
- łyżeczowanie - lekarz przy pomocy narzędzia w kształcie łyżeczki lub miękkiej szcztoteczki pobiera niewielką próbkę z kanału szyjki macicy
- konizacja - lekarz usuwa próbkę tkanki szyjki macicy w kształcie stożka - konizacja pozwala patologowi

obejrzeć tkankę poniżej powierzchni szyjki macicy, aby sprawdzić czy występują w niej nieprawidłowe komórki

Co mogę zrobić by nie zachorować? NIE CZEKAJ! ZGŁOŚ SIĘ NA CYTOLOGIĘ!

Regularne badania cytologiczne to pierwszy krok podczas spaceru po zdrowie, który może uchronić Cię przed rakiem szyjki macicy. Badanie wykonuj minimum raz na 3 lata. Dzięki cytologii udaje się zapobiec nawet w 80% przypadków inwazyjnemu rakowi szyjki macicy, ponieważ to badanie wykrywa go jeszcze w stadium przedinwazyjnym, kiedy jest w pełni wyleczalny. - Wykonuj regularne badania kontrolne u ginekologa.

Cytologia - jak wygląda badanie?

Cytologia to zaledwie kilkuminutowe badanie, polegające na założeniu wziernika do pochwy i pobraniu wymazu cytologicznego. Może być wykonane zarówno przez lekarza, jak i położną. Za pomoc specjalnej szcztoteczki przenosi się komórki z szyjki macicy na szkiełko i utrwała, a ostatecznie ocenia pod mikroskopem. Badanie jest bezpieczne, bezbolesne, a co najważniejsze - **skuteczne w profilaktyce raka szyjki macicy.**

Jak przygotować się do badania?

- badanie najlepiej wykonać 4 dni po miesiączce i nie później niż 4 dni przed miesiączką
- na 4 dni przed badaniem nie należy stosować preparatów dopochwowych
- 24 godziny przed badaniem nie powinno wykonywać się jakichkolwiek badań ginekologicznych
- w przypadku wystąpienia stanu zapalnego narządu rodnego należy najpierw wyleczyć stan zapalny i dopiero zgłosić się na badanie

Kiedy wykonać pierwszą cytologię?

W wieku 20-25 lat lub wkrótce po rozpoczęciu współżycia, jednak nie później niż 3 lata po rozpoczęciu współżycia.